

Cílem této disertační práce je přispět poznání, čím a jak byla v minulosti utvářena podoba výkladu fenoménu slabomyslnosti (mentální retardace) a jaké existenční možnosti z toho pro život člověka s mentálním postižením vyplývaly. Čím je pro nás tento fenomén dnes? Jak nahlížíme na otázky související s existenciálními potřebami lidí s mentálním postižením v kontextu lidských práv?

Právě v historii vývoje názorů na lidskou mysl, tělo a duši spatřuji možnost ujasnit, čím byl fenomén slabomyslnosti utvářen. Proto výklad podoby fenoménu slabomyslnosti vymezuji na základě nazírání na lidskou mysl tak, jak pravděpodobně souvisel se souběžným poznáváním lidského těla. Kapitola dvě je vymezena zkoumáním základní lidské zkušenosti s mentální odlišností od mýtických představ o člověku. Pozornost věnuji starověkým poznatkům o podstatě duševní nemoci, odvozených od pokusů o první vědecké, racionální zkoumání lidského těla. Středověk vnesl do péče o duševně nemocné, kam řadil i fenomenologicky neodlišenou slabomyslnost, prvek charitní péče, ale současně odpovídal na otázku mentální odlišnosti v intenci božího trestu za hříšné provinění. Teprve novověké pátrání po etiologii příčin slabomyslnosti, které započalo renesančním přístupem medicíny lidské tělesnosti, umožnilo přiblížit se pochopení podstaty slabomyslnosti a vydělit ji od ostatních duševních patologií. Francouzská revoluce zformulovala novodobé pojetí lidských práv, a to se odrazilo ve způsobu uvažování také o člověku slabomyslném. Snahy novověkých myslitelů, ovlivněných ideály o rovnosti lidských bytostí, pozvolna vyústily i v počátky pedagogiky slabomyslných.